

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Lipsk za 2021 r.

Lipsk, kwiecień 2022 r.

I. Wstęp

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 888 ze zm.) gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności dokonują corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analizę sporządza się w terminie do dnia 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy. Podlega ona publicznemu udostępnieniu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej urzędu.

II. Zagadnienia ogólne

W okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r., zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku, odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i ich transport do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów (RIPOK) realizowany był przez:

- **BIOM Sp. z o. o.**, Dolistowo Stare I 144, 19 – 124 Jaświły (odpady zmieszane oraz odpady zbierane w sposób selektywny).

Firma ta została wyłoniona w trybie przetargu nieograniczonego. Umowa na realizację usług została zawarta na okres od 01.01.2020 r. do 31.12.2021 r.

W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od dnia 01.01.2020 r. na terenie gminy wprowadzono obowiązkową selektywną zbiórkę odpadów dla wszystkich właścicieli nieruchomości. Za zbiórkę niezgodną z Regulaminem utrzymania czystości i porządku, czyli brak sortowania odpadów lub nieprawidłowe sortowanie właściciel nieruchomości ponosił opłatę podwyższoną dwukrotnie, tj. odpowiednio 44,00 zł i 188,00 zł. Podwyższone stawki w roku 2021 nie były stosowane.

Odpady zmieszane o kodzie 20 03 01 oraz **bioodpady** stanowiące odpady komunalne z terenu gminy Lipsk odbierane były:

1. z terenu zabudowy jednorodzinnej:

- 1) w okresie od kwietnia do października - raz na dwa tygodnie,
- 2) w pozostałym okresie - raz w miesiącu,

2. z terenu zabudowy wielorodzinnej:

- 1) w okresie od kwietnia do października - raz w tygodniu,
- 2) w pozostałym okresie - raz na dwa tygodnie.

Selektywna zbiórka odpadów na terenie gminy została zorganizowana w następujący sposób:

1. 4 rodzaje odpadów, tj. **papier i tektura, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe i metale, szkło oraz popiół** zbierane były „u źródła”, tj. w miejscu ich powstawania raz w miesiącu,
2. **meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz zużyte opony** odbierane były w ramach zbiórki, tzw. „wystawki” organizowanej 3 razy w roku,
3. **zużyte baterie i akumulatory** zbierane były w specjalnych pojemnikach w budynkach użyteczności publicznej (szkoły, urzędy, bank, poczta itp.),
4. **przeterminowane leki** - zbierane w aptekach na terenie miasta Lipsk,

5. **odpady budowlane i rozbiórkowe** - gromadzone w specjalnych kontenerach zamawianych odpłatnie przez właścicieli nieruchomości lub w ilości 0,3 Mg na mieszkańca, przekazywane bezpłatnie, do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Dolistowie Starym.
6. **tekstylnia i odzież** – przekazywane w miarę potrzeb, bezpłatnie do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Dolistowie Starym.

Jeśli chodzi o wysokość stawek, to w roku 2021, podobnie jak w 2020 wynosiły one:

a) dla ilości osób w gospodarstwie do 4 włącznie:

- **22,00 zł/osoba/miesięcznie**

b) dla ilości osób w gospodarstwie – 5 i więcej:

- **94,00 zł/gospodarstwo domowe/miesięcznie**

W związku z potrzebą redukcji ilości bioodpadów przekazywanych do instalacji Rada Miejska w Lipsku Uchwałą Nr XI/83/19 z dnia 12.12.2019 r. zwolniła z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym. Zwolnienie to wynosiło odpowiednio 1,00 zł od jednego mieszkańca i 5,00 zł od gospodarstwa domowego.

Wg stanu na 31.12.2021 r. na terenie gminy było:

- **106 gospodarstw domowych 5-cio osobowych i większych** – kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych,

- **18 gospodarstw domowych 5-cio osobowych i większych** – przekazujących bioodpady stanowiące odpady komunalne do RIPOK,

- **716 właścicieli nieruchomości** - kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych,

- **233 właścicieli nieruchomości** przekazujących bioodpady stanowiące odpady komunalne do RIPOK.

III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

1. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

Na terenie gminy Lipsk nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady zmieszane, bioodpady oraz pozostałości z sortowania i mechaniczno-biologicznego przetwarzania w 2021 r. kierowane były do **Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce - Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów**.

Biom Sp. z o.o., jako inwestor budowy i operator **ZZO w Koszarówce** zbudowanego w ramach projektu „Biebrzański System Gospodarki Odpadami – etap II” dla 19 gmin członkowskich Związku Komunalnego

Biebrza uruchomił instalację w IV kwartale 2013 r. Od tego czasu odpady kierowane są do stacji przeładunkowej w Dąbrowie Białostockiej, a stamtąd do **ZZO w Koszarówce**.

2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Wszelkie potrzeby inwestycyjne gminy Lipsk związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi realizowane są za pośrednictwem Związku Komunalnego Biebrza, którego gmina jest członkiem oraz firmy BIOM Sp. z o. o. – operatora **ZZO w Koszarówce**, której gmina Lipsk jest współudziałowcem.

3. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w okresie 01.01.2021 r. – 31.12.2021 r.

W 2021 r. koszty poniesione przez gminę w związku z gospodarowaniem odpadami komunalnymi wyniosły ogółem: 796.154,18 zł, w tym:

- odbiór i transport odpadów komunalnych: 388.364,47 zł (w tym PSZOK 7.380,00 zł)

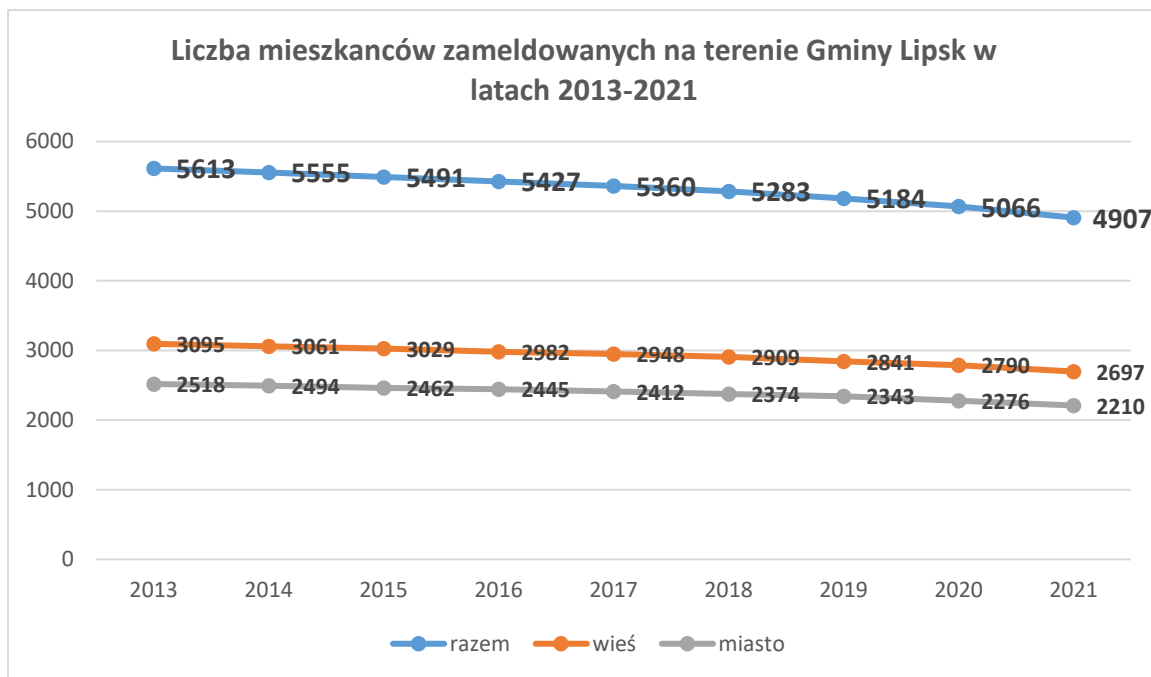
- zagospodarowanie odpadów komunalnych: 334 875,59 zł

- koszty administracyjne, tj. płace pracowników, program komputerowy, jego serwisowanie, ustawowe koszty upomnień, koszty prowizji bankowych, szkolenia pracowników oraz literatura fachowa i materiały biurowe: 72.914,12 zł.

Jeśli chodzi o przychody gminy z tytułu opłaty śmieciowej (wpłaty mieszkańców), to w 2021 r. wyniosły one 798.387,95 zł.

4. Liczba mieszkańców i sposób zbierania odpadów

Liczba mieszkańców zameldowanych na terenie gminy Lipsk na dzień 31.12.2013 r. wyniosła **5.613**, w tym w mieście Lipsk – **2.518**, a na wiejskim terenie gminy – **3.095**, na koniec roku 2014 – **5.555** osób, w tym w mieście Lipsk – **2.494**, a na wiejskim terenie gminy – **3.061**, na koniec roku 2015 – **5.491** osób, w tym **2.462** w mieście Lipsk, a na wiejskim terenie gminy - **3.029** osób, na koniec roku 2016 – **5.427**, w tym w mieście Lipsk – **2.445**, a na wiejskim terenie gminy – **2.982**, na koniec roku 2017 – **5.360**, w tym w mieście Lipsk – **2.412**, a na wiejskim terenie gminy – **2.948**, na koniec roku 2018 – **5.283**, w tym w mieście Lipsk – **2.374**, a na wiejskim terenie gminy – **2.909**, na koniec roku 2019 – **5.184**, w tym w mieście Lipsk – **2.343**, a na wiejskim terenie gminy – **2.841**, na koniec roku 2020 – **5.066**, w tym w mieście Lipsk – **2.276**, a na wiejskim terenie gminy - **2.790**, natomiast na koniec roku 2021 – **4.907**, w tym w mieście Lipsk – **2.210**, a na wiejskim terenie gminy – **2.697** Spadek liczby ludności to - od czasów transformacji ustrojowej - stały trend w sytuacji demograficznej gminy. Przedstawia to poniższy wykres:

Na dzień 31.12.2021 r. liczba deklaracji złożonych przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych wyniosła **1.057**, a systemem objęto **3.316 osoby**. Zdecydowanie podkreślić należy fakt, że jest to aż o **1.591 osób** mniej, niż wynika z ewidencji osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy, a z informacji będących w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Lipsku wynika, że systemem objęto 100 % mieszkańców.

Jeśli chodzi o sposób zbiórki odpadów, to w 2021 r. przedstawiał się on następująco:

a) w odniesieniu do właścicieli nieruchomości:

- **76,25 %**, tj. **806 właścicieli** zbierało odpady w sposób selektywny i dodatkowo kompostowało bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych,

- **23,75 %**, tj. **251 właścicieli** zbierało odpady w sposób selektywny, nie posiadało kompostowników przydomowych, a bioodpady stanowiące odpady komunalne przekazywało do RIPOK,

b) w odniesieniu do liczby mieszkańców:

- **62,40 %**, tj. **2.069 osób** zbierało odpady w sposób selektywny i dodatkowo kompostowało bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych,

- **37,60 %**, tj. **1.247 osób** zbierało odpady w sposób selektywny, nie posiadało kompostowników przydomowych, a bioodpady stanowiące odpady komunalne przekazywało do RIPOK.

Należy pamiętać, że nieruchomości zabudowane budynkami wielolokalowymi, z mocy ustawy nie posiadają możliwości kompostowania bioodpadów w kompostownikach przydomowych, a jest to liczba 722 osób.

5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne zawarli na terenie gminy Lipsk 44 umowy na wywóz odpadów. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, którzy nie zawarli umów nie stwierdzono.

6. Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy

W 2021 r. z terenu gminy Lipsk odebrano i zagospodarowano w sumie **960,335 Mg** odpadów komunalnych, w tym **154,400 Mg** odpadów podobnych do komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości niezamieszkanymi oraz **6,800 Mg** przekazanych przez mieszkańców gminy do PSZOK .

W podziale na poszczególne frakcje odebrano i zebrano (w PSZOK) następujące ilości odpadów komunalnych:

- 1) 462,100 Mg - zmieszane odpady komunalne,
- 2) 40,820 Mg – papier i tektura,
- 3) 75,510 Mg – szkło,
- 4) 82,04 Mg – tworzywa sztuczne
- 5) 0,070 Mg - metale,
- 6) 0,105 Mg – przeterminowane leki,
- 7) 38,29 Mg – odpady wielkogabarytowe,
- 8) 1,320 Mg - zużyte opony,
- 9) 10,18 Mg – zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 10) 73,700 Mg – popiół,
- 11) 167,47 Mg – bioodpady,
- 12) 8,610 – odpady budowlane,
- 13) 0,100 Mg – tekstylia
- 14) 0,020 Mg – farby, tusze, kleje.

Osiągnięty **poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania** wyniósł w 2021 r. 3,5 %. Oznacza to, że na składowisko trafiło 10,7446 Mg odpadów o kodzie 19 12 12, tj. pozostałości po sortowaniu odpadów zmieszanych. Gmina Lipsk osiągnęła wymagany poziom, gdyż zgodnie z przepisami nie powinien być on wyższy, niż 35%. W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie wylicza się już *poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła*. Ustawodawca wprowadził natomiast obowiązek wyliczania **poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych**, który oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Za rok 2021 wyniósł on 20,26 % i został osiągnięty, gdyż zgodnie z przepisami nie powinien być niższy, niż 20 %.

7. Ilości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania odbieranych z terenu gminy

W roku 2021 bezpośrednio na składowisko odpadów w ZZO w Koszarówce nie trafiły żadne odpady z terenu gminy Lipsk. Tak, jak wspomniano wyżej, zmieszane odpady komunalne trafiają w pierwszej kolejności do **Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów - Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce**, gdzie poddawane są mechaniczno - biologicznemu przetwarzaniu. Do składowania skierowano niewielką ilość (10,7446 Mg) odpadów o kodzie 19 12 12 (pozostałości po mechaniczno – biologicznym przetwarzaniu zmieszanych odpadów komunalnych). Resztę przekazano z ZZO Koszarówka do cementowni i przedsiębiorstw produkujących paliwa alternatywne.

IV. Wnioski

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu gospodarki odpadami na terenie gminy Lipsk ustalono, co następuje:

1. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że z roku na rok, systematycznie rośnie masa odpadów zebranych w sposób selektywny. W roku 2021, w związku z ustawowym obowiązkiem selektywnej zbiórki dla wszystkich mieszkańców, ilość odpadów zebranych selektywnie była najwyższa od momentu wprowadzenia systemu w 2013 r.
2. W roku 2021 wygenerowano 2.233,77 zł nadwyżki. Kwotę tą można uznać za nieistotną i w związku z tym, że obecnie wysokość opłaty za transport odpadów zależy od rzeczywistej ilości przewiezionych odpadów, należy ją przeznaczyć na poczet ewentualnego wzrostu ilości odpadów.
3. Należy w dalszym ciągu obserwować ogólnopolską sytuację w sektorze gospodarki odpadami i wziąć pod uwagę fakt, że koszty zagospodarowania odpadów z roku na rok rosną, co może się wiązać z koniecznością wzrostu stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
4. Podobnie jak w roku 2020, w roku 2021 powierzono prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych dla mieszkańców gminy Spółce BIOM z Dolistowa Starego. Jest to rozwiązanie tymczasowe, ponieważ nowy PSZOK ma powstać w ramach projektu, który będzie realizował Związek Komunalny „Biebrza”. Projekt będzie dotyczył budowy i wyposażenia PSZOK-ów na terenie gmin – członków Związku. Dla Gmin: Lipsk, Nowy Dwór oraz Dąbrowa Białostocka PSZOK zostanie zlokalizowany na terenie stacji przeładunkowej w Dąbrowie Biał.
5. W celu sprawdzenia szczelności systemu oraz stosowania się mieszkańców do zapisów Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lipsk, należy przeprowadzać regularne kontrole zarówno nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, nieruchomości niezamieszkałych oraz firm odbierających odpady komunalne z terenu gminy Lipsk.

Sporządziła:

Anna Czarnecka - Orpik